gemeente Rheden

B en W-voorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
G. Hofstede	2 Welzijn	1 Geen armoede 2 Geen honger 3 Goede gezondheid en Welzijn 10 Ongelijkheid verminderen

b en w-vergadering	agendapunt	bijlage(n)
		1

rol raad
Ter kennisneming

onderwerp
Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

INHOUD VOORSTEL

1. De beleidsregels 'Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten' vast te stellen en bekend te maken

1 Wat is de aanleiding?

Door de coronacrisis staat de bestaanszekerheid van veel mensen onder druk omdat zij hun noodzakelijke kosten –zijnde kosten voor huur, hypotheek en nutsvoorzieningen- niet kunnen betalen. Deze problemen kunnen niet worden opgelost door het stelsel van sociale zekerheid en de eerder genomen maatregelen uit de steunpakketten, omdat die vooral gericht waren op bedrijven en ondernemers. Sommige huishoudens dreigen tussen wal en schip te vallen.

Het kabinet komt in dit kader met de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). De TONK is een tijdelijke tegemoetkoming in noodzakelijke kosten. Deze tegemoetkoming is voor huishoudens die te maken hebben met een inkomensterugval en daardoor de noodzakelijke kosten niet meer kunnen betalen uit het inkomen. Het gaat hierbij om een vergoeding voor daadwerkelijke noodzakelijke kosten, niet om een inkomensondersteunende regeling. De TONK geldt (met terugwerkende kracht) van 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2021. In deze periode wordt een ruimere toegang tot het instrument van de bijzondere bijstand geboden.

Gemeenten hebben daarbij eigen beleidsvrijheid. Er worden voor de tegemoetkoming TONK géén nadere centrale regels vastgesteld. Het is wenselijk de bestaande gemeentelijke beleidsregels bijzondere bijstand aan te passen om deze nieuwe doelgroep toegang te kunnen bieden. Daartoe kan de gemeente 'Tijdelijke beleidsregels TONK' opstellen.

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

- Participatiewet, artikel 35
- Artikel 1:3, vierde lid en titel 4.3 van de Algemene wet bestuursrecht
- Beleidskader minima- en schuldhulpverlening 2021-2024 'Iedereen doet mee!'

3 Wat willen wij bereiken op de genoemde Global Goal(s)?

We willen voorkomen dat huishoudens die te maken hebben met een onvoorzienbare, onvermijdelijke en plotselinge terugval in het inkomen in de problemen raken met de betaling van noodzakelijke kosten. Huishoudens dreigen op dit moment tussen wal en schip te vallen.

Deze groep laat zich moeilijk kwantificeren. Het gaat om inwoners die a.g.v. corona een ww-uitkering ontvangen of die vandaaruit naar een gemeentelijke bijstandsuitkering zijn doorgestroomd. Maar ook om zzp-ers en ondernemers die zakelijk dusdanig op hun vermogen hebben ingeteerd dat zij privé geen middelen meer hebben om woonlasten te betalen. Ook flexwerkers en mensen met een nul-uren

contract, die hun inkomsten hebben zien opdrogen kunnen tot de doelgroep behoren. We willen voorkomen dat financiële zorgen escaleren.

De ondernemers hebben we deels in beeld vanuit de TOZO. Daarbij zijn voor TOZO 3 226 aanvragen goedgekeurd. We verwachten dat deze doelgroep deels overeen zal komen met de doelgroep van de TONK. Het is mogelijk dat inwoners zowel beroep op TOZO als op TONK doen: de laatste is nl. gericht op het huishoudelijke –en daarmee private- deel van de kosten.

De inwoners met een uitkering hebben we in beeld vanuit de stijging binnen de WW-uitkeringen en de bijstandsuitkeringen. Het aantal bijstandsuitkeringen is sinds maart 2020 met 12 toegenomen. Het aantal ww-uitkeringen met 92. We hebben verder geen informatie over inwoners met bijvoorbeeld een 0-urencontract die wel een inkomensdaling hebben, maar geen uitkering.

We gaan er op basis van deze cijfers vanuit dat we zo'n 300 aanvragen binnenkrijgen voor de TONK.

4 Wat gaan wij ervoor doen?

De gemeente staat aan de lat om uitvoering te geven aan de TONK. Eerste stap daarin is het vaststellen van beleidsregels. Tweede stap is het inrichten loket voor aanvragen, inclusief de bijbehorende backoffice.

Keuzemogelijkheden:

- Kosten in aanmerking:
  De TONK is met name bedoeld voor woonkosten. Zowel huur, aflossing hypotheek, hypotheekrente en kosten voor nutsvoorzieningen, gas, water en licht worden hieronder gevat. Ook andere vaste lasten zouden meegenomen kunnen worden, bijvoorbeeld de zorgverzekering.
  - Vaste lasten: Er is beperkt budget beschikbaar om uit te keren. We kiezen om alleen te kijken naar de primaire woonlasten (huur en hypotheek). We verwachten dat we, gelet op het budget, maar een beperkte tegemoetkoming kunnen uitbetalen. Inwoners hoeven op deze manier minder gegevens aan te leveren en de uitvoeringstijd (en kosten) worden daarmee ook beperkt. Anderzijds is door de beperkte middelen bij 300 geschatte aanvragen slechts een beperkte compensatie van woonlasten mogelijk. Bij 300 aanvragen staat het budget een maximale uitkering per huishouden toe van € 750,00 bij lage woonlasten en € 1.250,00 bij hoge woonlasten. Voor het bepalen van de hoogte van de uitkering wordt een staffel gebruikt. Er wordt gekeken naar het percentage van het inkomen dat de inwoner kwijt is aan de woonlasten. De uitkering zal in veel gevallen ontoereikend zijn om te voorzien in de feitelijke woonlasten over 6 maanden. Het doel (voorkomen dat men in problemen raakt met betaling vaste lasten) zal niet altijd worden bereikt.
  - Maximaal bedrag: Er is beperkt budget beschikbaar om uit te keren. We kiezen er daarom voor een maximum bedrag per inwoner beschikbaar te stellen. Het bedrag wordt gebaseerd op het percentage van het inkomen dat inwoners kwijt zijn aan de primaire woonlasten. Wanneer inwoners een beperkt percentage van de inkomsten kwijt zijn aan de woonlasten, wordt geen of een lage vergoeding verstrekt. Bij een hoger percentage wordt een hogere vergoeding verstrekt. Deze staffel staat uitgewerkt in de beleidsregels. Uitgaande van ca. 300 aanvragen is er afhankelijk van de hoogte van de woonlast € 750,00 of € 1250,00 per huishouden beschikbaar.
- Inwoners in aanmerking:
  De TONK is bedoeld voor inwoners die door de huidige omstandigheden als gevolg van het coronavirus te maken hebben met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in hun inkomen, die daardoor noodzakelijke kosten zoals woonlasten niet meer kunnen voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden.
  - Criteria: We stellen de TONK beschikbaar voor alle inwoners die voldoen aan de criteria uit de Participatiewet. Dit betekent niet dat inwoners een uitkering moeten hebben, maar dat dezelfde uitsluitingsgronden worden gehanteerd. De specifieke regels voor bijzondere bijstand (bijvoorbeeld draagkracht) zijn niet van toepassing
  - Vermogenstoets: Er is een beperkt budget beschikbaar voor de uitvoering van de TONK. We kiezen daarom voor een vermogenstoets om de tegemoetkoming daar te krijgen waar deze

het meest nodig is. We verwachten veel aanvragen van ondernemers. We kiezen voor een hogere norm dan wordt gehanteerd in de Participatiewet, te weten €30.000.
    - Inkomensdaling: We gaan uit van een inkomensdaling van 25%. Referentie is januari 2020 in vergelijking met januari 2021. We verwachten dat een kleinere inkomensdaling is op te vangen, doordat inwoners niet al hun inkomen kwijt zijn aan vaste lasten.
- Zwaarte toetsing en uitvoering:
    - Maatwerkbedrag of forfaitair: We beschikken over beperkte middelen. We willen uitvoering en uitbetaling graag in balans houden. We kiezen voor een forfaitair bedrag. Dit legt minder druk op de uitvoering en er kan snel beschikt worden. Zoals aangegeven komt het forfaitaire bedrag mogelijk niet tegemoet aan het feitelijke "tekort voor woonlasten" bij de aanvrager.
    - Toetsing: De bedragen die worden uitgekeerd zijn beperkt. We kiezen daarom ook voor een beperkte toetsing, zowel vooraf als gedurende de looptijd van de tegemoetkoming. Wijzigingen in de situatie van de inwoner worden niet meegenomen in de beoordeling. We kijken dus niet of de TONK-uitkering moet worden aangepast wanneer de situatie van een inwoner wijzigt.
      Achteraf zal steeksproefgewijs getoetst worden.

De aanvragen TONK worden in behandeling genomen en worden getoetst aan de hand van deze vastgestelde beleidsregels.

Ook zal aandacht worden besteed aan de armoede- en schuldenproblematiek bij aanvragen TONK. Via omscholings- en re-integratiemogelijkheden, minimaregelingen en/of schuldhulpverlening wordt de positie van de aanvragers verbeterd.

5 Wat zijn de financiële consequenties?

Beschikbaar gesteld budget TONK

Het rijk voegt in het kader van de TONK €130 miljoen toe aan het gemeentefonds. Dit bedrag is zowel bedoeld voor de uitkeringen als voor de uitvoering. In april wordt de eerste tranche uitbetaald. Begin juli zal een tussentijdse meting plaatsvinden. Dan zal op basis van de dan geldende situatie rondom de maatregelen tegen het coronavirus de inzet voor het tweede kwartaal van 2021 worden gewogen.

De bedragen voor de TONK zijn op moment van schrijven nog niet officieel bekend per gemeente. Ze zullen worden verdeeld naar de verdeelsleutel minimabeleid. We verwachten als gemeente Rheden twee tranches te krijgen van € 153.632,-. In totaal zal het gaan om zo'n € 307.264,-. Deze verdeelsleutel kan nog wijzigen.

Het uitgangspunt van de beleidsregels wordt gevormd door enerzijds het effect op de maandlasten van de doelgroep en anderzijds de uitvoerbaarheid door onze backoffice.
We houden in de beleidskeuzes rekening met het effect op de inwoner en op de gemeentelijke uitvoering.

Beschikbare middelen TOZO

Voor het uitvoeren van de regeling zijn binnen de bestaande uitvoering geen mogelijkheden. We vragen aan om inhuur te plegen voor de uitvoering van de TONK. Voor de TONK is één bedrag beschikbaar gesteld voor uitbetaling en uitvoering. De inhuur willen we niet ten kosten laten gaan van het beschikbare bedrag voor de inwoners.
Voor uitvoering van de TOZO hebben wij in 2020 budget ontvangen dat nog niet volledig is besteed. We maken voor de uitvoering van de TONK nu graag gebruik van dit budget.

De TONK is een open einde regeling en brengt het risico met zich mee dat er meer aanvragen worden gedaan dan er budget beschikbaar is gesteld. Er kan voor gekozen worden om ook hiervoor nog een deel van de TOZO middelen opzij te zetten.

Inzicht verloop beschikbaar budget	*Structureel/ incidenteel*	*2021*	*2022*	*2023*	*2024*
Budget					
Af: aangegane verplichtingen					
Bij: inkomsten					

Beschikbaar	Incidenteel TONK	€307.264	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	Incidenteel TOZO	€ 10.000			
Gevraagd budget		€317.264			
Restant budget nog beschikbaar		€ 0,-			

6 Wat zijn de risico's?
De TONK geldt als aanvulling op de bijzondere bijstand, daardoor mag er aan deze regelingen geen budgetplafond worden toegevoegd. Het is voor de gemeente een open einde regeling. De doelgroep is niet volledig bekend. Het risico is dat er meer aanvragen komen dan voorzien en dat daarmee het budget wordt overschreden. Door te kiezen voor een forfaitair bedrag zal er geen overschrijding zijn als er maximaal 300 aanvragen komen. Het is niet helder hoe het Rijk hiermee om zal gaan.

7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
Het voorstel is intern besproken met beleid, kwaliteit en de teammanager Werk & Inkomen.

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?
De uitvoering heeft al veel vragen gekregen over de TONK van inwoners die hiervan gebruik willen maken. We willen dan ook breed communiceren over de regeling. Enerzijds om inwoners die hier recht op hebben te informeren, anderzijds om aanvragen van inwoners die geen aanspraak kunnen doen te voorkomen. Daarnaast zullen ook alle uitvoeringsteams en partners op de hoogte worden gesteld.

9 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
De regeling heeft betrekking op de periode 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2021. Het budget wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Er wordt vanuit het Rijk niet gevraagd om een aanvullende verantwoording, anders dan de verantwoording van de bijzondere bijstand zoals nu die al geldt. We zullen zelf de regeling wel apart registreren en meenemen in de managementrapportage van de Participatiewet.

De Steeg,

Beleidsregels Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK)

Besluit van college van burgemeester en wethouders van de gemeente Rheden tot vaststelling van beleidsregels voor de uitvoering van de artikelen beleidsregels Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK) van de gemeente Rheden

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Rheden;

gelezen het voorstel van Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten van [**datum**];

overwegende dat,

het gewenst is om beleidsregels vast te stellen omtrent
de uitleg van de volgende wettelijke voorschriften:

Omdat
- het college het wenselijk vindt om aan te geven in welke situaties en onder welke voorwaarden een burger in aanmerking kan komen voor een tegemoetkoming Tijdelijke ondersteuning noodzakelijk kosten (TONK);
- het daarom wenselijk is voor dit doel aparte, tijdelijke, beleidsregels vast te stellen;

gelet op de artikelen 4:81, eerste lid, 4:83 en 1:3, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht; artikel 35 van de Participatiewet; het bleidskader minima- en schuldhulpverlening 2021-2024 'Iedereen doet mee!';

b e s l u i t vast te stellen de volgende beleidsregels:

Beleidsregels Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) van de gemeente Rheden

Artikel 1. Begripsbepaling
De definities in deze beleidsregel zijn gelijk aan die van de Participatiewet tenzij anders bepaald.
In deze beleidsregels wordt verstaan onder:
a. wet: Participatiewet (PW);
b. inkomensterugval: een onvoorzienbare, onvermijdelijke en substantiële terugval in het inkomen als gevolg van de coronacrisis;
c. middelen: de middelen als bedoeld in artikel 31 en 32 PW

Artikel 2. Doelgroep TONK
Een tegemoetkoming TONK is bedoeld voor de aanvrager:
- die door de huidige omstandigheden als gevolg van de coronacrisis te maken heeft met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in zijn of haar inkomen;
- die daardoor noodzakelijke kosten zoals woonlasten niet meer kan voldoen, en
- waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden.
- De tegemoetkoming vanuit de TONK staat open voor alle inwoners van de gemeente Rheden vallend onder de participatiewet; die niet uitgesloten zijn van de wet
- De tegemoetkoming is gericht op huishoudens met een inkomensdaling van 25% of meer;
- Die, gerelateerd aan het inkomen, een bepaald percentage aan woonlasten kwijt zijn

Artikel 3. Voorwaarden TONK

1. Het college kan een tegemoetkoming TONK verstrekken aan de aanvrager die te maken heeft met een inkomensterugval, waardoor de betaling van noodzakelijke kosten niet mogelijk is uit de beschikbare middelen.
2. Er kan volstaan worden met een verklaring van de aanvrager dat de substantiële terugval in inkomen het gevolg is van de maatregelen in verband met het coronavirus (Covid-19);
3. Het college verstrekt geen tegemoetkoming indien de aanvrager woonkostentoeslag ontvangt.
4. De 'Beleidsregels bijzondere bijstand Rheden' zijn niet van toepassing op de aanvragen TONK.
5. Het college verstrekt geen tegemoetkoming indien de aanvrager beschikking heeft over middelen boven de €30.000,-

Artikel 4. Noodzakelijke kosten

De tegemoetkoming TONK heeft betrekking op de volgende kosten;

a. kosten van huur;
b. kosten van de hypotheek(rente) voor de woning;

Artikel 5. Aanvraag

1. De aanvraag voor de tegemoetkoming wordt digitaal ingediend via www.rheden.nl. In afwijking van deze digitale aanvraag is een schriftelijke aanvraag mogelijk indien naar het oordeel van het college bijzondere omstandigheden in het individuele geval hiertoe aanleiding geven.
2. Aanvrager overlegt bij de aanvraag:
    a. de bewijzen van het inkomen van de maand januari 2020 en de maand januari 2021;
    b. de bewijzen van de beschikbare middelen van de maand januari 2021;
    c. de bewijzen van de kosten voor de primaire woonlasten
3. Een aanvraag tegemoetkoming TONK kan worden ingediend tot 1 augustus 2021;

Artikel 6. Terugwerkende kracht

Een aanvraag voor een tegemoetkoming TONK kan met terugwerkende kracht worden aangevraagd vanaf 1 januari 2021.

Artikel 7. Duur

De tegemoetkoming wordt verstrekt voor ten hoogste de periode van 1 januari tot 1 juli 2021.

Artikel 8. Maximale hoogte tegemoetkoming

De hoogte van de vergoeding wordt berekend op basis van het percentage van het inkomen dat inwoners kwijt zijn aan de primaire woonlasten (hypotheek en huur).

Wanneer iemand minder dan de onderstaande percentages kwijt is aan de primaire woonlasten, wordt geen TONK verstrekt.

Wanneer iemand een laag percentage van het inkomen kwijt is aan de primaire woonlasten is de maximale vergoeding vanuit de TONK €750,-

Wanneer iemand een hoog percentage van het inkomen kwijt is aan de primaire woonlasten is de maximale vergoeding vanuit de TONK €1.250,-

	Grenswaarde Woonquote per huishoudtype			
	Alleenstaand		Gezin	
Netto inkomen per maand t/m	Laag	Hoog	Laag	Hoog
€ 1.000	40%	50%	35%	45%
€ 1.500	40%	50%	35%	45%
€ 2.000	40%	50%	35%	45%
€ 2.500	40%	50%	35%	45%
€ 3.000	40%	50%	40%	50%
€ 3.500	45%	55%	40%	50%
€ 4.000	45%	55%	40%	50%
€ 4.500	45%	55%	40%	50%
€ 5.000	45%	55%	40%	50%
> € 5.000	50%	60%	50%	60%

Artikel 9. Inkomen

Onder inkomen wordt verstaan de in artikel 32 uit de participatiewet aangegeven inkomsten.

Artikel 10. Beschikbare geldmiddelen

Onder middelen wordt verstaan de in artikel 31 uit de participatiewet aangegeven middelen.

Artikel 11. Afzien opleggen verhuisverplichting

Het college legt aan de aanvrager die op basis van deze beleidsregel in aanmerking komt voor de tegemoetkoming TONK, geen verhuisverplichting op.

Artikel 12. Uitbetaling
De uitbetaling vindt eenmalig plaats binnen twee weken na verzending van de beschikking.

Artikel 15. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze beleidsregel treden na bekendmaking in werking en hebben terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2021
2. De beleidsregels vervallen op 1 augustus 2021
3. Deze beleidsregels worden aangehaald als: Beleidsregels tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK) Rheden.

Aldus vastgesteld door college van burgemeester en wethouders van de gemeente Rheden in de vergadering van [**datum**].

Het college van burgemeester en wethouders,